

Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi

Prof. Dr. Hayati AKYOL

18. Baskı

Prof. Dr. Hayati AKYOL

TÜRKÇE İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ

ISBN 978-605-037-017-1

DOI 10.14527/9786050370171

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

18. Baskı: Kasım 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0312) 394 55 91

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Prof. Dr. Hayati AKYOL

1983 yılında Kırşehir Eğitim Yüksekokulu'nu bitirdi ve aynı yıl Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümüne dikey geçiş yaparak, 1985 yılında buradan mezun oldu. 1986 yılında Artvin İli Şavşat İlçesi'nde ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra 1987 yılında Millî Eğitim Bakanlığı burslusu olarak Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti. University of Pittsburgh'da "Okuma Eğitimi ve Öğretimi" dalında 1990 yılında yüksek lisansını, 1994'te "Okuma Öğretimi ve Programı" alanında doktorasını başarıyla tamamladı.

1995 yılında Gazi Eğitim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak göreve başladı. 2000 yılında "Türkçe Eğitimi" alanında doçent, 2009 yılında profesör oldu. 2012-2015 yılları arasında Gazi Eğitim Fakültesi Dekanlığı görevini yürüttü. **2004-2005 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığınca yürütülen programların yeniden yapılandırılması sürecinde 1-5. Sınıflar Türkçe Öğretim Programının hazırlanmasında danışman olarak görev yapmıştır.** Yazar, "okuma-yazma öğretimi ve programı, görsel okuryazarlık, soruların analizi, metinler arası okuma, metinlerin sınıflandırılması, kelime dağarcığının geliştirilmesi, okuma yazma güçlüklerinin tespiti ve giderilmesi" konularında çalışmaktadır.

ÖN SÖZ

Bugünün çocukları insan zekâsına dayalı olan teknolojinin hızla değiştirdiği bir dünyada yaşamaktadırlar. Birçok çocuk dizüstü bilgisayarları, cep telefonları ve internet ağlarını, görsel yazılımları, iletişim kurmak ve bilgi edinmek amacıyla rahatlıkla kullanabilmektedir. Baş döndürücü gelişmelere ayak uydurabilmek için çok miktarda ve farklı türlerde bilginin kısa zamanda işleme konularak ürüne dönüştürülmesi gerekmektedir. Bunu yapabilmenin yöntemi ise temelden yeterli ve nitelikli okuryazarlık becerilerine sahip olmaktır.

Yirmi birinci yüzyılın başlangıcında pek çok okuryazarlık türü ile karşı karşıyayız. Bunlar farklı becerilerin kazanılmasını ve farklı uygulamaların yapılmasını gerektirmektedir. Bu okuryazarlıkları “**temel okuryazarlık** (okuyup yazabilme ve temel matematiksel işlemleri bilme), **bilimsel okuryazarlık** (bilimsel kavramları anlama; kişisel karar verme, kültürel katılım ve ekonomik üretimin süreçlerini bilme), **ekonomik okuryazarlık** (ekonomik sorunları belirleyebilme, ekonomik değişikliklerin sonuçlarını analiz edebilme, ekonomi ile ilgili verileri toparlayıp organize edebilme ve gelir gider dengesini ayarlayabilme), **teknolojik okuryazarlık** (Teknoloji nedir? Nasıl üretilir ve nasıl kullanılır? Hangi amaçlar için kullanılır?), **görsel okuryazarlık** (görsel materyaller ve medyayı okumak, yorumlamak ve değer vermek), **bilgi okuryazarlığı** (bilgiyi analiz ve sentez etme, değerlendirme, bilginin kaynağını belirleme, ne zaman ihtiyaç hissedildiğine karar verme) vb.” şekilde adlandırabiliriz.

Yeni bir yıla girerken dünyanın daha da küçüldüğüne, kaynakların hızla tükendiğine, gelir dağılımındaki dengesizliğin arttığına, milletlerin ve devletlerin sürekli barıştan hatta evrensel bir barıştan söz etmelerine rağmen evrensel barışsızlığın yayıldığına, insan ilişkilerinde gerilimlerin arttığına özellikle gelişmekte olan ülkelerde ülkeye yön verecek mevki ve makamların genellikle profesyonel olmayan kişilerce paylaşıldığına, öğretmenlik mesleğinin itibarının gittikçe düştüğüne ve eğitimde niteliksizliğin arttığına bütün çıplaklığıyla tanık olmaktayız. Böyle bir ortam içerisinde, yukarda sayılan olumsuzluklarda hiçbir payı olmayan ve geleceğin teminatı olan çocuklarımızı nasıl yetiştireceğiz?

Bu sorunun tek cevabı “**nitelikli eğitim ve öğretim**” olsa gerek.

Günümüzün nitelikli eğitim ve öğretimi bireyleri ön plana çıkararak, onlardaki kapasitenin üreticiliğe nasıl dönüştürüleceğini sorgulayan, araştıran, kişilik gelişimine önem veren, disiplinler arası yaklaşımla hareket eden bir anlayışı öngörmektedir.

Yukarıda söylenenlerin gerçekleşmesi çocuğun doğduğu ilk günden itibaren nitelikli eğitim ve öğretim imkânlarına kavuşmasıyla mümkün olabilir. Bu eğitim imkânlarından ilki ve en önemlisi okuma ve yazmadır. Okuma ve yazma sadece yazılı ve yazısız materyalleri seslendirme ve aktarma işi değil; aynı zamanda anlama ve hissetme işidir. Öncelikle de biz yetişkinler bunu anlamak ve hissetmek durumundayız. Çünkü “bir neslin kaderini, bir evvelki nesil tayin eder” diyor Konfüçyüs.

İlk okuma ve yazma çalışmalarının ne zaman ve nasıl sonuçlanacağı kesin olarak bilinmediği için öğretmenlerimizde –bilhassa göreve yeni başlayanlarda- bu durum bir endişe oluşturmaktadır. Bu endişe, işin nasıl yapılacağına dair bilgi ve beceri eksikliği de eklenince daha da rahatsız edici boyutlara ulaşabilmektedir. Bu sorunu gidermek için öğretmenlerimize ve diğer ilgililere yardımcı olabileceği düşüncesiyle bu kitap hazırlanmıştır.

Kitap altı ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, önce okumanın tanımını verilerek, okuma prensipleri ele alınmıştır. Daha sonra okuma yaklaşımları, okumaya hazır oluşluk, okumaya hazır oluşluğu etkileyen faktörler, ailenin okuma yazmadaki yeri, 6-10 yaş çocuklarının okuma yazma açısından özellikleri, bireysel farklılıklar ve okuma yetersizlikleri üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde, yazma konusu tanıtılarak yazmayı etkileyen faktörler, bitişik eğik ve dik temel yazı çalışmaları ve harflerin özellikleri üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde, okuma yazma yöntemleri üzerinde durulmuş, sestem öğretim kısaca açıklanarak, iki tane sestem öğretim yöntemi tanıtılmıştır. Daha sonra da genel hatlarıyla 2018 programına göre “Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi” aşamalarıyla birlikte detaylıca ele alınmış, örnekler verilerek yazmada karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları dile getirilmiştir.

Dördüncü bölümde okuma yazma öğretimiyle ilgili uygulama örneklerine yer verilmiş, örnek bir metin işleme çalışması yapılmıştır.

Beşinci bölümde, okuma ve anlamamanın temellerinden olan kelime tanıma ve kelime ayırt etme ele alınarak, kelime dağarcığını geliştirme yolları üzerinde durulmuştur. Altıncı bölümde, ölçme ve değerlendirme üzerinde durulmuş ve okumada anlamamanın değerlendirilmesiyle ilgili örnek yöntemlere yer verilmiştir. Ekler de ise çok sayıda örnek gözlem ve değerlendirme formları ile alfabemizdeki harfler ve bu harflerle başlayan resimler verilmiştir. Öğretmen adaylarımıza ve öğretmenlerimize yararlı olması dileğiyle...

Prof. Dr. Hayati AKYOL

Ankara – 2020

İÇİNDEKİLER

Ön Söz..... v

1. BÖLÜM OKUMAYA GİRİŞ

Okuma	1
Okumanın Prensipleri	4
Okuma Anlam Kurma Sürecidir.....	4
Okuma Akıcı Olmalıdır	4
Okuma Stratejik Olmalıdır	5
Çocuk Okumaya Güdülenmelidir	5
Okuma Hayat Boyu Devam Etmelidir	6
İlk Okuma ve Yazmanın Temel Amaçları	7
Okuma Yaklaşımları.....	9
Parçadan Bütüne Yaklaşımı	9
Bütünden Parçaya Yaklaşımı	9
İnteraktif Yaklaşım	10
Okumaya Hazır Oluşluk.....	12
Okumaya Hazır Oluşla İlgili Faktörler	24
Takvim Yaşı	24
Cinsiyet.....	24
Sağlık Sorunları	24
Beyin Başatlığı	25
Genel Zekâ	25
Zihinsel Düşünme.....	25
Özel Bilişsel Problemler	26
Görsel Ayrım.....	26
İşitsel Ayrım.....	27
İlişkilendirici Öğrenme	27
Dikkat	27
Sözel Dil Gelişimi.....	29
Okuma Yazma ve Dil Gelişiminde Ailenin Rolü.....	30
Birinci Kademe Çocuklarının Özellikleri	34
Fiziksel Gelişim	34
Altı Yaş Çocukları	35

Yedi Yaş Çocukları	37
Sekiz Yaş Çocukları.....	38
Dokuz Yaş Çocukları	39
On Yaş Çocukları	39
Çocuklar Arasındaki Bireysel Farklılıklar.....	40
Doğuştan Gelen Farklılıklar	40
Öğrenilen Farklılıklar	40
Ön Yaşantılardan Kaynaklanan Farklılıklar	41
Bireysel Farklılıkları Dikkate Almayan Uygulamalar	41
Bireysel Farklılıklara Yer Vermemenin Sonuçları.....	41
Bireysel Farklılıklara Yer Veren Düzenlemeler	42
Okumaya Başlama.....	42
Chall'a (1983b) Göre Okumanın Gelişim Basamakları.....	44
Yavaş Okuma Nedenleri ve Zayıf Okuyucular	45
Yavaş Okuma Nedenleri	45
Zayıf (Yetersiz) Okuyucular.....	47

2. BÖLÜM

YAZI VE ÖĞRETİMİ

Yazma	49
Neden Bitişik Eğik Yazı	53
Bitişik Eğik Yazı Öğretimi	55
Yazmayı Etkileyen Unsurlar	58
Oturuş	58
Kas Gelişimi	59
Yönler	59
El Tercihi	60
Boşluklar.....	60
Harfler.....	62
Yazımında Güçlük Çekilen Harfler.....	64
Kalem ve Kalem Tutma	65
Yazılacak Kâğıt ve Kâğıdın Pozisyonu.....	71
Yazma Hızı	72
Çizgi Takibi	72
Yazma Becerileri	73

Küçük Kas Hareketlerine Dayalı Özel Beceriler	73
Sınıf İçi Çalışmalarda Okunaklı Yazma.....	73
Esnek Yazma	75
Sol Elle Yazma.....	75
Düzenli Bir Şekilde (Devamlı Olarak) Okunaklı Yazma	76
Yazıya Başlama.....	76

3. BÖLÜM

OKUMA YAZMA ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Sesten Öğretim Yöntemi.....	81
Resimli Ses Yöntemi	82
Sesten Okuma Yöntemi	83
Cümle Çözümleme Yöntemi.....	83
Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi	85
İlk Okuma ve Yazmaya Hazırlık.....	87
Çizgi Çalışmalarında Temel Hareketler	95
İlk Okuma Yazmaya Başlama ve İlerleme	100
Sesi Hissetme, Tanıma ve Ayırt Etme	100
Harfi Yazma ve Okuma	100
Hece, Kelime ve Cümle Oluşturma	101
Metin Oluşturma.....	101

4. BÖLÜM

OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ UYGULAMALARI

e Sesini Kavratma	103
Sesi Hissetme ve Tanıma	103
Değerlendirme.....	104
Harfi Yazma ve Okuma	105
l Sesini Kavratma	108
Sesi Hissetme ve Tanıma	108
Harfi Yazma ve Okuma	109
Hece, Kelime ve Cümle Oluşturma	111
Açık Heceye Ulaşma	113
Ses, Hece, Kelime ve Cümle Pekiştirme Örnek Çalışmaları.....	115
Ölçme ve Değerlendirme	125

Büyük Harfler	126
Rakamlar	126
Serbest Okuma ve Yazma Dönemi.....	126
Serbest Okuma	126
Planlı Yazma	128
Planlı Yazmanın Aşamaları	128
Hazırlık.....	130
Yazma.....	132
Örnek Metin ve İşleniş.....	133
Hazırlık	133
Metne Hazırlık.....	133
Anahtar Kelimelerle Çalışma.....	134
Gözden Geçirme ve Tahmin Etme.....	135
Amaç Belirleme; Tür, Yöntem ve Teknik Belirleme	136
Anlama.....	136
Dinleme	136
Okuma	137
Anlamı Bilinmeyen Kelimelerle Çalışma.....	137
Görsel Okuma.....	138
Metni İnceleme.....	138
Söz Varlığını Geliştirme	139
Metin Aracılığı ile Öğrenme	139
Günlük Hayatla İlişkilendirme	139
Diğer Derslerle ve Ara Disiplinlerle İlişkilendirme	139
Araştırma	140
Kendini İfade Etme	140
Konuşma, Yazma ve Görsel Sunu.....	140
Ölçme ve Değerlendirme	141
Yazı Örnekleri ve Değerlendirilmesi.....	152
Bitişik Eğik Yazı Örnekleri.....	152
Dik Temel Yazı Örnekleri.....	186
Diğer Dik Temel Yazı Örnekleri	214
Ses Öğretimi	222
Hece Öğretimi	224

5. BÖLÜM

KELİME ÖĞRENME VE KELİME DAĞARCIĞINI GELİŞTİRME YOLLARI

Kelime Öğrenme.....	235
Çocukta Dil Gelişimi	235
Kelime Tanıma ve Ayırt Etme.....	236
Kelime Öğrenme	237
Kelime Tanıma ve Anlama İlişkisi	238
Kelime Tanıma İpuçları	243
Kelime Tanımadaki Karşılaşılan Problemler	244
Kelimenin Anlamını Bilme	246
Kelime Öğretiminin İlkeleri	247
Kelime Dağarcığını Geliştirme Yolları.....	248
İlişkilendirici Yöntem	249
Parmak Yöntemi	249
Gruplama Yöntemi.....	249
Doğrudan Kelime Öğretimi.....	249
Kavram Geliştirme.....	250
Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	251
Bilinmeyen Kelimenin Benzerini Bulma	252
Olumsuzlukları Anlama	252
Tanımlar	252
Ön Yaşantılar	252
Özetleme.....	252
Yansıtma	252
Anlam Analizi.....	255
Kelime Gruplandırma.....	257
Sözlük Kullanma	257
Beyin Fırtınası Tekniği	259
Muhtemel (Olası) Cümleler.....	260
Ven Şeması	260

6. BÖLÜM

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME, DÖNÜT VERME

Ölçme ve Değerlendirme	263
Okumada Ölçme ve Değerlendirme	265
Değerlendirme Yöntem ve Teknikleri	266
Öğretmen Görüşlerinden Yararlanma	268
Anlamayı Değerlendirme	268
Anlatma	269
Boşluk Doldurma (Cloze) Tekniği.....	270
Okuma Yanlışları ve Nedenleri.....	271
Dönüt (Geribildirim) Verme	272
Ekler	275
Okuma Davranışları Kontrol Listesi.....	278
Bütüncül, Yazı Değerlendirme Formu.....	279
Analitik, Yazı Değerlendirme Formu	280
Akran, Yazı Değerlendirme Formu.....	281
Yazmada Kendi Kendini Değerlendirme Formu.....	282
Okumada Kendi Kendini Değerlendirme Formu.....	285
Dosya (Portfolio) Değerlendirme Formu.....	286
Bağımsız Okumada Kendi Kendini Değerlendirme Formu	287
Bağımsız Okuma Envanteri	288
Okuryazarlığa Hazır Oluşluk Kontrol Listesi	289
Araştırma Gözlem Formu	292
Film ve Video İzleme Gözlem Formu.....	293
Sözel Anlatım Gözlem Formu	294
Dinleme Gözlem Formu.....	295
Bilgilendirici Yazma Gözlem ve Kontrol Formu	296
Kısa Hikâye Okuma Kontrol Formu.....	297
Eğik Büyük Harfler ve Yazılış Yönleri	299
Bitişik Eğik Küçük Harfler ve Yazılış Yönleri.....	300
Rakam ve İşaretlerin Yazılış Yönleri	301
Büyük ve Küçük Dik Temel Harflerle Rakamların Yazılış Yönleri.....	302
Yazı Defteri Örnek Sayfası Örneği	305
Kaynaklar.....	323

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Doğru ve Yanlış Kalem Tutma Şekilleri.....	68
Şekil 2. Ayak, Oturuş, Kalem ve Defter Pozisyonları.....	70
Şekil 3. Bak Anlat Çalışması	91
Şekil 4. Çiz Boya Çalışması Resim Örneği.....	92
Şekil 5. Çiz Boya Çalışması Resim Örneği.....	93
Şekil 6. Çiz Boya Çalışması Resim Örneği.....	94
Şekil 7. Düzensiz Çizgi Çalışmaları	96
Şekil 8. Soldan Sağa Serbest Karalamalar.....	98
Şekil 9. Büyük ve Küçük Ünlülerin Hecelere Ayrılması.....	225
Şekil 10. Kelimelerin Hece, Hecelerden Kelime ve Cümle Oluşturma	226
Şekil 11. Hecelerden Kelime Oluşturma Çalışması	227
Şekil 12. Hecelerden Kelime Üretme Çalışması	228
Şekil 13. Süper Boyama	229
Şekil 14. Meyveler.....	230
Şekil 15. Deniz Hayvanları.....	230
Şekil 16. Kelime Haritası	254
Şekil 17. Sağ ve Sol Elliler İçin Bitişik Eğik Yazı Kılavuz Kartonu.....	303
Şekil 18. Sağ ve Sol Elliler İçin Dik Temel Yazı Kılavuz Kartonu.....	304

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 1-9. Sınıflardaki Çocukların Cinsiyetlerine Göre Harf Bazında Bir Dakikada Ortalama Yazma Hızları	72
Tablo 2. Soru –Cevap Analizi	272

TABLolar LİSTESİ

Çizelge 1. Temel Dil Becerileri.....	12
Çizelge 2. Okuryazarlığın Gelişimi	20
Çizelge 3. Okuryazarlığın Geliştirilmesinde Kullanılabilecek Stratejiler	22
Çizelge 4. Harflerin Haftalara Göre Dağılımı	114
Çizelge 4. Ünlüler ve Özellikleri.....	222
Çizelge 5. Ünsüzler ve Özellikleri.....	223
Çizelge 6. Ünsüz “s” Harfinin Kavratılması	224

Çizelge 7. Kelime Bilgisi Gelişim Aşamaları.....	238
Çizelge 8. Kavram Geliştirme Aşamaları	251
Çizelge 9. Anlam Analizi Çizelgesi	256
Çizelge 10. Kelime Gruplandırma.....	257
Çizelge 11. Tamamlayıcı Etkinlik Türleri ve Kullanılış Şekilleri	274

ŞEMALAR LİSTESİ

Şema 1. Ven Şeması.....	261
-------------------------	-----

1. BÖLÜM

OKUMAYA GİRİŞ

Okuma

Yirmi birinci yüzyılda sadece adını ve soyadını veya basit bir mektubu okuyup yazmak, gelişmiş toplumlarca okuryazarlık düzeyi olarak, teknolojik üretim ve bu üretimden faydalanma açılarından yeterli görülmemektedir. Okuduğunu anlayan, anladığını da içinde yaşadığı ortamı geliştirmek amacıyla çeşitli yönlerden kullanabilen fonksiyonel okuyucuların yetiştirilmesi, okuma yazma eğitim ve öğretiminin de buna göre düzenlenmesi düşüncesi bütün gelişmiş ülkelerce kabul görmektedir. Okuma son derece karmaşık ve özel bir zihinsel etkinliktir. Bu özel karakterinden dolayı, okumayı tanımlamak ve üzerinde çalışmak oldukça zordur. Her şeye rağmen, deneye ve gözleme dayalı yapılan çalışmalar, okuma hakkında yargıda bulunabilmemiz için önemli katkılar sağlamaktadır.

Harris ve Sipay (1990:10) okumayı “yazılı dilin anlamlı bir şekilde yorumlanması” Anderson ve diğerleri (1985) “yazılı kaynaklardan anlam kurma (inşa etme)”, Perfetti (1986) “yazılı unsurların ışığında düşünme süreci”, Türkçe Eğitim ve Öğretimi Kılavuzu (sh.108) “yazının anlamlı ses haline dönüşmesi” veya “gözün satırlar üzerinde sıçraması sonucu, kelime şekillerini görerek, bunların anlamlarını kavrama ve seslendirme”, Kavcar ve diğerleri (1995:41) “bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretlerini görme, algılama ve kavrama süreci”, Demirel (1995:65) “yazının anlamlı ses haline dönüşmesi” şeklinde tanımlamışlardır. Yukarıdaki tanımlara bir göz atacak olursak hemen hepsinde göze çarpan husus anlamamanın vurgulanmasıdır. Okumadan maksat anlam kurmaktır. Ancak verilen tanımların hepsi de anlamamanın karakterinin nasıl olduğu ve hangi unsurların anlam kurma sürecinde etkili olduğu hususunda yetersiz kalmaktadır (Akyol, 1997a).

Günümüzde **okuma; ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma süreci** olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere, anlam ne yalnızca kitabın kendisinde (yazarın kendisinde), ne tamamıyla okuyucunun kafasında, ne de içinde bulunulan ortamdadır.